

Максютов А.О.

кандидат пед. наук, доцент

Тертична А.С.

Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини

м. Умань, Україна

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ЦЕРКВИ В СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Суспільно-політичні трансформації, які супроводжують життя сучасної України впливають як на духовний світ окремої людини, так і на український соціум в цілому. Військово-політичний конфлікт, зумовлений зовнішньою агресією сусідньої держави щодня ставить перед українцями нові виклики, які змушують людей втрачати віру у власні сили. В таких умовах різко зростає кількість людей, котрі входять в так звані групи соціальних ризиків. Зневіра у власні сили, відчуття неспроможності державних інститутів підтримати громадян створюють соціальну базу для активізації діяльності релігійних організацій різного напрямку. Особливо, це стосується християнських церков, що проповідують протестантизм.

Безперечно, релігія має своєю головною метою залучення особистості до релігійного життя, насадження духовності, формування у людини віри у власні сили. Проте в історії є безліч прикладів коли релігійні організації стають інструментами в політичних іграх, що призводить до потужних релігійних, етнічних та соціальних конфліктів.

В останні роки набирає обертів полеміка, щодо ролі релігії в житті суспільства й особливості в контексті діяльності релігійних організацій, зростання їх значення суспільно-політичному житті. Сьогодні, релігійні організації не тільки сприяють поширенню в суспільстві певних ідей і цінностей, але й вживають заходів до їх реалізації, тобто шукають шляхи до стимулювання та активізації політичної участі громадян. Взаємодія релігійного й громадського життя є однією з найважливіших проблем сучасного

політичного життя. У цьому контексті Україна не стала виключенням, оскільки в нашій державі вже функціонують релігійні представництва у структурах влади, відбуваються регулярні зустрічі політичних лідерів з релігійними діячами, відбуваються активні процеси об'єднання держави з церквою. Враховуючи світський статус держави України, а також її полі релігійну історію на сучасному етапі життєво важливо стримати різкий вплив релігії на політику. В складних умовах сьогодення відбувається активізація діяльності протестантських церков, що актуалізує вивчення зазначених процесів та обґрунтовує необхідність дослідження ролі релігії в сучасному політичному житті українського суспільства з метою чіткого розуміння, які інструменти сучасного протестантизму сприятливі для українців, а які є елементом маніпулятивних дій та спробою прямого впливу на владу.

Релігія завжди перебувала в полі зору науковців, з давніх часів до сьогодення, оскільки займала одне з провідних місць в житті суспільства. Прагнення провести детальний аналіз діяльності будь-якої релігійної течії, перш за все, необхідно визначитись з категорійним апаратом і результатами попередніх досліджень в царині різноманіття релігійної проблематики. Аналіз методів та підходів до розуміння релігії, окремих релігійних течій, було започатковано в науковому доробку таких класиків як В. Бодак [1, с. 305], О. Недавня [4, с. 120]. Ці вчені наголошували на соціальному контексті релігії та визначали головну місію релігійних установ в поширенні певних цінностей, завдяки яким їм прямо чи більш опосередковано вдавалося здійснювати вплив на політичну поведінку людини.

У вітчизняному науковому доробку існують дослідження в межах яких вчені вивчали особливості розвитку протестантських церков на теренах України. До перших ґрунтовних досліджень безпосередньо протестантизму необхідно віднести роботи В. Єленського [2, с. 135]. Саме ці науковці розробили концепцію щодо розуміння протестантизму як окремого соціально-релігійного феномену, котрий став передумовою до змін в українському суспільстві. Ґрунтовному вивченню процесів поширення та занепаду церков

протестантизму в Україні присвячені роботи Р. Сітарчука [5, с. 270], зокрема, ним були наведені періоди поширення релігійних течій у 20-30 роках ХХ сторіччя, та виокремлені причини занепаду протестантизму наприкінці 30 років ХХ сторіччя. Серед наукових напрацювань, які детально аналізують тенденції протестантського життя з початку сучасного сторіччя, варто відзначити праці М. Мокієнко [3, с. 294].

Вчені наводять результати діяльності євангельських церков (баптистів та п'ятидесятників) у пізньопротестантський період та доводять факт переходу цих церков від суто місіонерської діяльності до відкритого включення до суспільно-політичного життя, а саме аналізують приклади участі адептів зазначених церков у виборчій кампанії 2004 року та Помаранчевій революції.

Проте незважаючи на вже існуючі позиції з урахуванням трансформаційних процесів які відбуваються в сучасній Україні особливо у площині взаємин між релігією та державними інституціями виникає потреба досліджувати нові тенденції, притаманні протестантизму в нашій державі.

Більш того, відкритість кордонів стала ще одним фактором, який сприяв різкому зростанню на теренах усієї країни, привертаючи на свій бік такі категорії населення як молодь, жінок та соціально вразливі групи населення.

На сучасному етапі розвитку, протестантські церкви реалізують стратегію щодо популяризації своєї церкви вдаючися як і в далекі 20-ті роки минулого століття, до місіонерської роботи та публічних проповідей Євангелії. До вже поширених у 90-х роках ХХ століття форм роботи нині додається ще й освітня діяльність. Розвивається мережа недільних, суботніх шкіл де молодь та школярі отримують духовне виховання, а церква має можливість формувати якісний склад для своїх священнослужителів, тим самим протестанти замінюють іноземних служителів культу на вітчизняних ще більше закріплюючи свій вплив на українське суспільство.

Увесь спектр релігійних організацій протестантської течії посідає друге місце після православ'я за рівнем популярності серед українців. За динамікою

росту кількості їх приходів і збільшення кількості віруючих, вони могли б створити серйозну конкуренцію традиційному християнству в Україні. Якщо

Досвід участі протестантських церков у військово-політичному конфлікті на Донбасі наочно демонструє факт спроби протестантизму розширити зону своєї присутності та створити образ реальної церкви, що діє на противагу канонічним церквам православної течії. Яскравим прикладом оновлення діяльності протестантських церков в Україні можна вважати роботу військових капеланів. Уже визнаний факт, що із всіх військових капеланів, що працюють у зоні конфлікту на Сході України, більша кількість представлена саме протестантськими церквами.

Список використаних джерел:

1. Бодак В.А. Релігія і культура: взаємозв'язок і взаємовплив: монографія. Київ-Дрогобич: КОЛО, 2005. 305с.
2. Єленський В. Є. Сучасний протестантизм в Україні: динаміка, процеси, тенденції: монографія. Київ: КНУ, 1989. 135 с.
3. Мокієноко М. М. Євангелізаційно-місіонерська діяльність пізніх протестантів в Україні (1988-2004 рр.). Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. 2006. № 10. С. 294-300.
4. Недавня О. В. Християнські фактори в контексті вибору українців: монографія. Київ : Український видавничий консорціум, 2011. 120 с.
5. Сітарчук Р.А. Державна політика щодо релігійного сектантства наприкінці 20-х –у 30-ті роки. Історія України. Маловідомі імена події, факти. 1999. №9. С. 269-274.